

**MESTNA OBČINA LJUBLJANA
Ž U P A N**

Mestni trg 1, p.p. 25, 1001 Ljubljana

☎ 306-10-10, ☎ 306-12-14

Številka: 622-17/06-7

Datum: 18.4.2007

**MESTNA OBČINA LJUBLJANA
M E S T N I S V E T**

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE LJUBLJANA**

**PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost**

**NASLOV: Osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Janeza Krstnika
v Trnovem za kulturni spomenik lokalnega pomena**

**POROČEVALKI: Načelnica oddelka ga. Jerneja Batič,
Miljana Smrdel, svetovalka**

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO: Odbor za kulturo**

**PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme Osnutek Odloka o razglasitvi
cerkve sv. Janeza Krstnika v Trnovem za kulturni spomenik lokalnega pomena.**

**Ž U P A N
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIČ**

Priloga:

- osnutek odloka z obrazložitvijo

OSNUTEK

Na podlagi 5., 6. in 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99, 110/02 - ZGO-1 in 126/03 - ZVPOPKD) ter 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 26/01 in 28/01) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel

ODLOK o razglasitvi cerkve sv. Janeza Krstnika v Trnovem za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine Ljubljana - Cerkev sv. Janeza Krstnika v Trnovem (EŠD 2003).

Enota ima zaradi kulturnih, zgodovinskih, umetnostno-arhitekturnih in vrtnoarhitekturnih lastnosti poseben pomen za Mestno občino Ljubljana, zato se razglasi za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega, umetnostno - arhitekturnega in vrtnoarhitekturnega spomenika (v nadaljevanju: spomenik).

2. člen

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Cerkev, zgrajena med 1854-1855 po načrtih Ivana Schobla, na prostoru baročne predhodnice avtorja Kandida Zullianija iz leta 1753, je po potresu v letih 1896-1897 po načrtih arhitekta Raimunda Jeblingerja dobila nova zvonika in pročelje v neoromanskem slogu. Notranjost cerkve z opremo iz časa gradnje z vključenimi elementi baročne predhodnice (oltarna slika Valentina Metzingerja, 1755) je v 20. stoletju dopolnjena (del načrtoval arh. Jože Plečnik) in leta 1999 nadgrajena z novimi elementi in poslikavami sodobnih slovenskih umetnikov.

Župnišče, na mestu starejše predhodnice iz 15. stoletja, je baročna arhitektura iz konca 18. stoletja, temeljito predelana po potresu leta 1895.

Vrt, obdan z železno ograjo, z zidanim podstavkom s kapelico, arhitekta C. Misa in kipoma Franceta Zajca iz leta 1909 je leta 1986 dopolnjen z Zirkelbachovo kapelico iz Velike čolnarske ulice arhitekta Jožeta Plečnika iz 1933 ter kasneje preurejen v zeleno površino.

Park severno od cerkve, zasnovan 1932 (arhitekt Jože Plečnik), je leta 2000 dopolnjen s kipi slikarjev slovenskega impresionizma.

3. člen

Spomenik stoji na zemljišču katastrske občine Trnovsko predmestje, na parcelah št. *182/3, *182/4, *182/5, 182/2, 182/1, 182/6, 1692/1 in 1692/6. Vplivno območje obsega območje severozahodno od spomenika ter območje vzhodno in južno od spomenika, to je stavbni niz ob Karunovi ulici s Plečnikovo hišo z vrtom, ki je spomenik državnega pomena.

Spomenik in vplivno območje obsega tudi enoto arheološke dediščine.

Meja spomenika je vrisana na katastrskem načrtu v merilu 1:2880, meja varovanega vplivnega območja pa na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavna dela tega odloka, hranita Ministrstvo za kulturo RS in Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju: zavod).

4. člen

Za spomenik velja enoten varstveni režim, ki določa:

- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture cerkve, župnišča in kapelic ter njihove premične in nepremične notranje opreme po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, velikosti, oblike, sestave in barvne podobe;
- prepoved spreminjanja varovanih vrednot arhitekturnih zasnov zunanosti in notranjosti objektov ter njihove opreme z rušenjem in odstranjevanjem kot tudi z nadzidavo, prezidavo, prizidavo in dodajanjem posameznih prvin;
- prepoved spreminjanja grajenih elementov vrtnoarhitekturne zasnove;
- prepoved spreminjanja razmerij med zelenimi površinami in grajenim prostorom, s katerim bi bila okrnjena integriteta osrednjega dela vrta.

Za vplivno območje velja varstveni režim, ki določa:

- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in prenovi varovanih lastnosti prostora in arhitektur;
- prepoved spreminjanja varovanih vrednot območja kot so parcelacija, zazidalni sistem, gabariti, fasade, talno oblikovanje in oprema prostora, razen v primerih, ki jih s predhodnim kulturnovarstvenim soglasjem odobri zavod.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohrani celostna podoba arhitekturnega in ambientalnega spomenika, njegov pomen in raba;
- ohrani neokrnjenost arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in vrtnoarhitekturnih vrednot;
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika;
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih;
- vzpodbudi učno – predstavitevno in znanstveno raziskovalno delo.

5. člen

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela in vplivnega območja spomenika ter za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče in vplivno območje, so potrebni predhodni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstveno soglasje zavoda.

6. člen

Mestna uprava Mestne občine Ljubljana mora v šestih mesecih po uveljavitvi tega odloka izdati lastnikom spomenika oziroma njegovih sestavnih delov odločbo o varstvu za spomenik v skladu z zakonom.

7. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 622-17/06-7
Ljubljana, dne

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIĆ

OBRAZLOŽITEV

Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta so 5., 6. in 12. členi *Zakona o varstvu kulturne dediščine* (Uradni list RS, št. 7/99 – v nadaljevanju: zakon), ki določajo vrste spomenikov, varstvene skupine spomenikov in postopek razglasitve spomenika ter 27. člen *Statuta Mestne občine Ljubljana* (Uradni list RS, št. 26/01 in 28/01), ki določa, da je sprejemanje statuta, odlokov in drugih aktov Mestne občine Ljubljana pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

Razlogi in cilji

Strokovnjaki ljubljanske območne enote Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (v nadaljevanju: zavod) so na podlagi strokovnih podlag ovrednotili enoto dediščine Ljubljana - Cerkev sv. Janeza Krstnika v Trnovem (EŠD 2003) kot spomenik izjemnega pomena za Mestno občino Ljubljana.

Ocena stanja

Kompleks cerkve sv. Janeza Krstnika z župniščem, župnijskim vrtom in parkom pred cerkvijo predstavlja zaključeno ambientalno celoto in s cerkvenima zvonikoma, kljub novejši pozidavi v zaledju, ohranja dominantno vlogo v prostoru, ki je najtesneje povezana z arhitektom Jožetom Plečnikom. Trnovsko predmestje in hiša na Karunovi 4 sta bila več kot tri desetletja (1921–1957) Plečnikov dom, ki ga je z znanjem in razumevanjem arhitekture, arhitekturnih detajlov in odprtega prostora preoblikoval, dopolnjeval in opremljal. Njegovo prisotnost je čutiti na vsakem koraku tako v njegovi hiši in vrtu, v celostnih ureditvah nabrežij Gradašnice in trnovskega mostu, kot v dopolnitvah cerkvene arhitekture in opreme.

Cerkev, zgrajena med 1854-1855 po načrtih inženirja Ivana Schobla na prostoru baročne predhodnice avtorja Kandida Zullianija iz leta 1753, je centralno zasnovana stavba kvadratne tlorisne zasnove z izstopajočim vhodnim delom in polkrožno zaključeno apsido. Desetletje po gradnji sta bili ob apsido prizidani nižji zakristija in shramba za cerkveno orodje. Potres leta 1895 je povzročil večje poškodbe predvsem na obeh zvonikih, ki ju je bilo potrebno porušiti do vrha fasadne stene. Nova, v celoti v kvadratu zasnovana zvonika, sta bila pozidana v letih 1896-1897 po načrtih linškega arhitekta Raimunda Jeblingerja, ki je hkrati v neoromanskem slogu preoblikoval tudi fasade. Leta 1902 je cerkev dobila nov portal z dvema stebroma in dekorativno atiko, delo kamnoseka Feliksa Tomana. Bivanje arh. Plečnika v sosednji hiši in prijateljevanje s tedanjim župnikom, pisateljem Franom Saleškim Finžgarjem, je pustilo vrsto sledi tudi v cerkvi. Med drugim je bila leta 1929 pod njegovim vodstvom obnovljena cerkvena fasada tako, da so arhitekturne členitve ostale gladke, osnovne ploskve pa so bile ometane z grobim ometom.

Novozgrajeno cerkev so v desetletju po pozidavi opremili z novimi oltarji, v katere so vključili tudi elemente iz prvotnih baročnih oltarjev. V glavni oltar, delo Mateja Tomca (1856-59) in kiparja Franceta Zajca, je bila vključena oltarna slika sv. Janeza Krstnika, delo Valentina Metzingerja iz leta 1755, v stranska oltarja, prav tako delo Mateja Tomca, pa so bili vključeni baročni kipi sv. Mohorja in Fortunata, sv. Antona Puščavnika in sv. Rozalije. Popotresna obnova cerkve je pustila sledi tudi v notranjosti s poslikavo stropa, delo Mateja Sternena iz leta 1901. Z manjšimi deli, kot so oltar sv. Antona, lestenec v obliki ladje, spominska Finžgarjeva luč in kamnita puščica, je cerkev opremil tudi arhitekt Plečnik. Zadnjo prenovu oz. preureditev, pri kateri so sodelovala nekatera najvidnejša umetniška in oblikovalska imena, je notranjost doživela leta 1999. Novo barvno podobo, v katero je vključen preostanek Sternenove poslikave v eni od obočnih pol kupole, je zasnoval slikar Andrej Jemec. Križev pot in štiri slike s temami iz življenja Janeza Krstnika so delo Janeza

Bernika. V prezbitერიju je nameščen nov oltar, ambon in krstilnik. Obredni sedeži so delo Janeza Suhadolca, veliki oltarni križ pa je delo Draga Tršarja.

Župnišče na Kolezijski 1, na mestu katerega se v virih omenjajo hiše že v 15. stoletju, je v zasnovi baročna arhitektura, ki ji je bilo konec 18. stoletja dodano prvo nadstropje. Po potresu 1895 je bila hiša delno na novo pozidana, narejeni so bili novi oboki v pritličju ter nova fasada.

Pritlično gospodarsko poslopje zahodno od župnišča, ki je bilo v preteklosti večkrat predelano in osnovni funkciji že dolgo ne služi več, je možno nadomesti z novim objektom, ki mora upoštevati historične in prostorske značilnosti tako, da bo višinsko podrejen poslopju župnišča in tlorisno ne bo posegal v osrednji del župnijskega vrta.

Vrt, obdan z železno ograjo z zidanim podstavkom iz leta 1901, so leta 1909 dopolnili s kapelicama arhitekta C. Misa, v kateri so namestili kipa Srca Jezusovega in Srca Marijinega, delo kiparja Franceta Zajca, iz v potresu podrlih cerkvenih zvonikov. Leta 1986 je bil po zasnovi inženirja Jožeta Strgarja zelenjavni vrt preurejen v parkovno površino, v katero so umestili Zirkelbachovo kapelico iz Velike čolnarske ulice, ki jo je leta 1933 načrtoval arhitekt Plečnik.

Park severno od cerkve, ki ga je leta 1932 zasnoval arhitekt Plečnik, je bil leta 2000 obnovljen in dopolnjen s kipi slikarjev slovenskega impresionizma.

Glede na navedeno je, skladno z 12. členom zakona, pripravljen osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Janeza Krstnika v Trnovem za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Poglavitne rešitve in morebitne variantne rešitve

Osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Janeza Krstnika v Trnovem za kulturni spomenik lokalnega pomena je pripravljen v skladu s četrtem odstavkom 12. člena zakona, ki določa, da mora akt o razglasitvi obsegati: identifikacijo spomenika, lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, varstveni režim spomenika in njegovega vplivnega območja, pri katerem se upoštevajo zlasti zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika. Te določbe zakona so upoštevane v 1., 2., 3. in 4. členu osnutka odloka.

V 5. členu pa je določeno, da je potrebno za vsako spremembo funkcije kulturnega spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče, pridobiti predhodne pisne kulturnovarstvene pogoje in na njihovi podlagi kulturnovarstvena soglasja zavoda.

V 6. členu je skladno s 13. členom zakona določena obveznost mestne uprave, da v šestih mesecih po uveljavitvi odloka izda lastnikom spomenika odločbo o varstvu spomenika lokalnega pomena. Ta odločba mora določati pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, pravni promet, fizično zavarovanje, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost, zlasti časovne okvire in podobno.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega odloka opravlja inšpektorat za področje kulturne dediščine.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana je lastnica spomenika le v delu, ki se nanaša na cestišče (parc. št. 1692/1 in parc. št. 1692/6), preostali del je v lasti Rimsko katoliškega župnijstva Trnovo. Po 50. členu zakona je lastnik dolžan ohranjati spomenik na lastne stroške. Lahko pa lastnik za sofinanciranje ohranjanja in vzdrževanja spomenika zaprosi tudi lokalno skupnost, ki po 9. členu zakona »zagotavlja sredstva za ohranjanje in vzdrževanje spomenikov lokalnega pomena in druge dediščine«.

Grafično ali kartografsko gradivo

Meja spomenika je vrisana na katastrskem načrtu v merilu 1:2880, meja varovanega vplivnega območja pa na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita Ministrstvo za kulturo RS in zavod.

Ljubljana, marec 2007

Pripravila:
Miljana Smrdel, univ.dipl.um.zgod.

Jerneja Batič
načelnica oddelka